

Τμήμα Ε.Μ.Μ.Ε., χειμερινό εξάμηνο 2019-2020

Ζητήματα φιλοσοφίας της γλώσσας: **Επιχειρηματολογία**

Σπύρος Μοσχονάς, smoschon@media.uoa.gr

ώρες γραφείου: Τρίτες & Τετάρτες 6-7 μμ, γρ. 208,

τηλ/+voice mail: 210 3689272

Περιγραφή. Με τη βοήθεια της Συμβολικής Λογικής, της Ρητορικής και της Γλωσσολογίας και ανάλογα με τα ενδιαφέροντα της τάξης, θα εξετάσουμε χρήσεις της επιχειρηματολογίας σε διάφορα είδη λόγου και σε πραγματικές συνθήκες «συνομιλίας». Θα μάθουμε επίσης να τυποποιούμε στη Συμβολική Λογική διάφορους τύπους επιχειρημάτων. Ειδικότερα θ' ασχοληθούμε με τα ακόλουθα ζητήματα:

- Τι είναι «επιχείρημα»; Αναγνώριση επιχειρημάτων. Λεκτικοί δείκτες. Επιτελεστική πρόθεση. Συνήθη μη-επιχειρήματα: προειδοποιήσεις/συμβουλές, δοξαστικές αποφάνσεις, εκθέσεις, αφηγήσεις κλπ. Μερική μετατροπή μη επιχειρημάτων σε επιχειρήματα.
- Απαγωγή/Παραγωγή και Επαγωγή. Εξηγήσεις. Ανάλυση σύνθετων επιχειρημάτων.
- Αλήθεια. Εγκυρότητα και ορθότητα. Βασιμότητα και ισχύς των επιχειρημάτων. Σχέση αλήθειας-εγκυρότητας-ορθότητας (παραγωγικά επιχειρήματα), αλήθειας-ισχύος-βασιμότητας (επαγωγικά επιχειρήματα). Σφάλματα. Παραλογισμοί «κατά την ύλη».
- Λογική παράσταση των προτάσεων. Πίνακες αληθείας, Παραγωγική-συλλογιστική μέθοδος, «Φυσική Παραγωγική» μέθοδος. Παράσταση επιχειρημάτων με διαγράμματα Venn κ.ά. τεχνικές.
- Συμβολική μεταγραφή των προτάσεων. Προτασιακός λογισμός. Κατηγορηματικός Λογισμός. Συνδυασμοί επιχειρημάτων και τεχνικές απόδειξης στον προτασιακό/κατηγορηματικό λογισμό. Συνήθη λογικά σφάλματα (κατά τη μορφή). Παράδοξα.
- *Συναφή θέματα:* Η επιχειρηματολογία στην παραδοσιακή και στη «νέα» ρητορική: παραδείγματα, ενθυμήματα, τεκμήρια κ.ά. τύποι επιχειρημάτων. Επιχειρηματολογία έναντι ακροατηρίου. Προϋποθέσεις, υπονοήματα, δια-λογική και επιχειρηματολογική οργάνωση του καθημερινού λόγου. Επιχειρήματα στην Κλασική Φιλοσοφία / Θεολογία. Η επιχειρηματολογία στον Ακαδημαϊκό Λόγο / στον Δημοσιογραφικό Λόγο / στη Διαφήμιση / στον Πολιτικό Λόγο.

Αξιολόγηση: Τελικές εξετάσεις (προπαρασκευαστικά τεστ).

Συγγράμματα:

Ε. Π. Παπανούτσος, *Λογική*. Αθήνα: Δωδώνη, 1985.

Δημήτρης Πορτίδης, Στάθης Ψύλλος & Διονύσιος Αναπολιτάνος, *Λογική: Η δομή του επιχειρήματος*. Αθήνα: Νεφέλη, 2007.

Φιλήμων Παιονίδης, *Στοιχεία κριτικής επιχειρηματολογίας*. Θεσσαλονίκη: Ζήτη, 2014.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία:

Irving M. Copi, Carl Cohen & Kenneth McMahon, *Introduction to Logic*, 14^η έκδ. Upper Saddle River, NJ: Pearson, 2010.

Merrie Bergman, James Moor & Jack Nelson, *The Logic Book*, 6^η έκδ. NY: McGraw Hill, 2014.

Patrick J. Hurley, *A Concise Introduction to Logic*, 12^η έκδ. Stamford, CT: Cengage Learning, 2015.

